

Інклюзивна освіта



Ніна Пименова,

*методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Чернігівського
ОІППО імені К.Д. Ушинського*

**ПІДТРИМКА БАТЬКІВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Сьогодні весь світ перебуває в умовах необхідності працювати по-іншому.

Вимушене дистанційне навчання стало викликом для всіх учасників освітнього процесу: вчителів, учнів та батьків. Проводити уроки віддалено, не бачити здобувачів освіти, не мати можливостей пояснити особисто й допомогти в момент виникнення проблеми – ще певний час тому вчителі не могли й уявити таких ситуацій у своїй роботі. Але пандемія внесла несподівані корективи і змусила всіх терміново опановувати цифрові інструменти й нові педагогічні підходи та методики.

У залежності від епідемічної ситуації в регіоні або окремих адміністративно-територіальних одиницях встановлюється рівень епідемічної небезпеки поширення COVID-19: «зелений», «жовтий», «помаранчевий» або «червоний». «Червоний» рівень епідемічної небезпеки передбачає забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання. Перехід на дистанційне і змішане навчання та його організація відбувається відповідно до документів:

- «Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти» (наказ МОН від 08.09. 2020 р. № 1115), яке набуло чинності 16 жовтня 2020 року;
- Лист МОНУ №1/9-173 від 23.03.2020 р. «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину»;
- «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної освіти у 2020/2021 навчальному році» (лист МОНУ №1/9-495 від 31.08.2020);
- «Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році» (лист МОНУ №1/9-436 від 30.08.2021).

Як визначено в наказі Міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013 “Про затвердження Положення про дистанційне навчання” (із змінами внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки України №761 від 14.07.2015, № 1115 від 08.09.2020), дистанційне навчання — це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Дистанційне навчання не вимагає безпосередньої взаємодії вчителя і учня, має низку характеристик, які відрізняють його від інших способів отримання звичної освіти і підкреслюють його інноваційність та актуальність навчального процесу,

Дистанційна форма навчання передбачає доступ до інтернету, технічне забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу, а також те, що вчителі володіють технологіями дистанційного навчання.

Організувати якісне онлайн-навчання, заряджати мотивацією і бути готовим до технологічних проблем – це справді непросто.

Онлайн-формат викладання вимагає нових творчих підходів від педагогів та залучення всієї родини до навчання дітей, щоб воно було ефективним.

Основною проблемою організації дистанційної форми навчання в закладі освіти є те, що ефективність такого навчання безпосередньо залежить від багатьох параметрів, зокрема, технічної організації процесу, компетентності педагога, усвідомлення учнями необхідності отримання знань, технічної та інформаційної підготовленості педагогічних працівників.

Дистанційне навчання дасть результати, лише тоді, коли буде посиленням для всіх учасників освітнього процесу.

Забезпечити організацію діяльності закладу освіти в умовах режиму дистанційного навчання, узгодити правила та розклад взаємодії всіх учасників освітнього процесу для виконання освітніх програм повинна адміністрація закладу.

Завдання керівника закладу освіти — обговорити зміну форм навчання з педагогічним колективом, обрати онлайн платформу, організувати й запровадити навчання з використанням дистанційних технологій. Тобто колегіально обрати оптимальний варіант, зважаючи на технічні можливості школи, кожного вчителя та учнів, на специфіку початкової, основної та старшої школи.

Взаємодія всіх учасників освітнього процесу — один з найважливіших факторів успішного функціонування будь-якої шкільної спільноти. В умовах дистанційного навчання, коли вчителі й учні не можуть бути поруч, взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу: адміністрацією школи, вчителями, учнями і батьками — набуває особливої важливості.

Учні мають опрацьовувати навчальні матеріали для оволодіння відповідними компетентностями та досягнення, передбачених освітньою програмою результатів навчання, дотримуючись принципу академічної доброчесності.

Зі свого боку, батьки зобов'язані забезпечити належні умови для навчання, сприяти виконанню дитиною завдань та досягненню передбачених результатів.

Учитель повинен організувати комунікацію з учнями і батьками, подавати матеріал максимально доступно, цікаво, з наочним супроводом і таким, що стимулюватиме до розширення знань.

Для будь-якого навчання комунікація є невід'ємним складником педагогічного процесу. Від рівня комунікації залежить її ефективність і дистанційне навчання тут не виняток. Взаємодія між учнями та вчителями в дистанційному навчанні відбувається в межах штучно створеного комунікативного простору, сприйняття та розуміння інших у віртуальному просторі.

Достатньо сильним стресовим фактором для дітей з особливими освітніми потребами (далі з ООП) під час дистанційного навчання, особливо на початкових етапах, є брак зворотного зв'язку. Зворотний зв'язок для дітей з ООП є своєрідною емоційною підтримкою від учителя. Їм важливо бачити свого вчителя, чути його голос, мати змогу до нього звернутися, а не просто бачити «голову на екрані». Дуже важливо давати зворотний зв'язок стосовно домашніх завдань.

Оскільки рівень сформованості самостійної роботи учнів з особливими освітніми потребами нижчий, ніж учнів з нормотиповим розвитком, безпосередній супровід навчання зі сторони батьків є вкрай важливим для дітей з ООП.

Для дітей з різними пізнавальними можливостями дистанційне навчання можливе за умови індивідуалізації навчання та активної допомоги батьків.

У нових умовах навчання батьки стають для дітей також учителями. Дитина з особливими освітніми потребами потребує постійної батьківської підтримки. Саме родина має бути зацікавлена в тому, щоб забезпечити відповідний педагогічний вплив для оволодіння дитиною потрібними знаннями й уміннями. Тому, одне з найважливіших завдань педагогів – допомогти батькам повірити в себе, у власні сили, аби вони могли подолати всі проблеми. До кожної родини слід віднайти індивідуальний підхід, оскільки в кожній є свої потреби, можливості та пріоритети.

Щоб розпочати дистанційне навчання з дітьми з особливими освітніми потребами, необхідно правильно його організувати. Батькам необхідно призвичаїти дитину до нового розпорядку дня, вирішити технічні питання щодо забезпечення навчання в домашньому освітньому просторі, використовуючи різні способи передачі інформації. Дітям з ООП потрібно більше часу, щоб звикнути до отримання необхідних знань на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

У дистанційному навчанні батьки мають стати партнерами для вчителів. І перше спілкування вчителів має відбутися саме з ними, адже інколи батьки стають каналом комунікації між учителем і учнем.

Під час карантину вчитель стає тренером-консультантом. Він переважно консулює батьків дитини з ООП, як правильно організувати навчання вдома, як розвивати, як заспокоїти дитину, як впоратися з агресією чи істерикою. Пояснює батькам, що як наочний матеріал можна використовувати всі речі, які є вдома та додатково виготовляти за завданням учителя.

Потрібно домовитись з батьками про конструктивний зворотний зв'язок, для уникнення непорозумінь — пояснити їм алгоритм дій. Але при цьому розуміти, що на батьків не слід покладати всю відповідальність за навчання дітей у цей період. Вони не розуміють, як потрібно вчити дитину, тому спонукайте їх до спільного навчання, пояснюйте важливість їхньої допомоги, без якої не обійтися під час дистанційного навчання. Завдання батьків — створити умови, щоб дитина могла навчатися вдома, завдання вчителів — навчати і давати зворотний зв'язок. Разом вони повинні підготувати дитину до процесу дистанційного навчання, виробити правила поведінки під час онлайн-уроків, скласти розклад уроків, визначити навантаження.

Учителю потрібно визначити, якої допомоги потребує дитина, а саме: які завдання вона може зробити самостійно; що може зробити з підтримкою дорослого, разом із дорослим; з чим дитина може не впоратися навіть із підтримкою.

Для ефективного навчання батькам необхідно забезпечити дитину комфортним та зручним робочим місцем, усунути фактори, що можуть відволікати дитину.

Обов'язково потрібно розробити новий режим дня на тиждень. Дітям важко сприймати зміни, тому що вони звикли й були адаптовані до певного режиму дня. Постійний і сталий режим дня — для них це є безпека. Перехід до нової форми навчання для багатьох дітей з ООП є незрозумілим. Вони не розуміють, причин залишатися вдома, чому не можна йти в школу, не можна зустрітися з друзями, побачити однолітків. Натомість потрібно сидіти на онлайн-уроках і слухати вчителя, дивитися в екран монітора.

Тому потрібно створити такий режим дня для дитини, який має схожі елементи з попереднім (бажано продовжувати лягати спати, прокидатися, харчуватися і гуляти в один і той же час, під час занять чергувати інтелектуальні навантаження з фізичними). Уроки мають відбуватися зранку онлайн або офлайн, а домашні завдання мають бути ввечері.

Разом з учителем батьки повинні скласти розклад уроків, виробити правила поведінки під час онлайн-уроків. Дитині з ООП легше сприймати візуальну інформацію, тому розклад краще оформити як серію картинок, фотографій, піктограм (з написами або без них). Так дитина буде вчитися розуміти зміст розкладу (що буде в понеділок, які будуть уроки у вівторок), послідовно виконувати певні завдання. Форматом розкладу може бути альбом або папка з файлами, де і будуть розміщені в певній послідовності малюнки, фотографії, піктограми або написи. Візуалізовані правила поведінки теж будуть краще сприйматися і запам'ятовуватися дітьми. Їх треба разом з дитиною проговорювати кожного разу перед початком занять.

Дитину з ООП заздалегідь потрібно підготувати до процесу дистанційного навчання. Для цього потрібно організувати робоче місце для дитини, враховуючи її зорові, рухові та слухові можливості. Монітор має бути навпроти очей. Також треба пояснити, що незважаючи на те, що заняття відбуватиметься вдома, дитина чутиме знайомі голоси та бачитиме знайомі обличчя. А коли відео увімкнеться, треба показати та розповісти, хто на зв'язку.

Модерувати весь навчальний процес, допомагати батькам підключитися, слідкувати за часом, відповідати на питання батьків в індивідуальній переписці може асистент учителя, а вчитель проводить урок і спілкується з дітьми.

Асистент учителя також обробляє завдання, які отримують учні з типовим розвитком, адаптує чи модифікує їх для дітей з ООП.

За потреби асистент додатково щось пояснює дитині або розповідає батькам, як пояснити дитині певний навчальний матеріал.

У ситуації, коли в дитини починається деструктивна поведінка під час відеоуроку, з батьками має комунікувати теж асистент учителя – радити, як заспокоїти дитину, і дізнаватись, який матеріал потрібно пояснити додатково.

Учитель під час відеоуроку, запитуючи учня, повинен ставити конкретне питання конкретному учню, називати його ім'я, проговорювати словами все, що відбувається на екрані: деякі діти можуть погано бачити, деякі не зовсім розуміти, що там відбувається. Використовувати слова з конкретним, а не з абстрактним значенням. Щоб підтримувати постійний зв'язок з учнями, можна навчити їх користуватися жестами (лайк чи дизлайк, кивати головою або крутити вправо-вліво), які допоможуть зекономити час та зрозуміти, що хоче дитина. Питання будувати так, щоб можна було відповісти «так» чи «ні» (дитина може піднімати картки з цими словами).

З батьками вчитель попередньо з'ясовує, який дидактичний матеріал є вдома, які технічні засоби навчання, обговорює, що потрібно підготувати до наступного уроку, погоджує матеріали й наочність, які необхідні будуть на онлайн-уроці, дає матеріал для випереджувального вивчення, кому з дітей це потрібно, і батьки все це готують.

Виклад матеріалу здійснюється відповідно до державного стандарту, освітнього рівня здобувачів освіти з урахуванням індивідуальних особливостей, потенційних можливостей та потреб учнів.

До уроку треба готуватися ретельно, щоб він був динамічним, цікавим і спрямованим на корекцію пріоритетного напрямку. Вчителю треба пам'ятати про особливості дистанційного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Перед тим, як розпочати дистанційний урок, треба переконатися, що учень дивиться на вчителя і уважно слухає. Не допускати зайвого шуму.

Під час уроку важливо збалансовано поєднувати цифрові завдання, роботу з підручником та робочим зошитом. Особливу увагу варто приділити практичним завданням, під час виконання яких не передбачається користування електронними ресурсами. І батькам, і вчителям слід пам'ятати про дотримання здоров'язбережувального режиму. У процесі дистанційного навчання в синхронному режимі, коли діти нерухомо сидять біля екрана, контролювати фізіологічно-психічний стан учнів, тримаючи їх у полі зору, вчасно переключатись на інший вид діяльності, не доводити учня до стану близького до виснаження (фізичного чи психічного), чергувати розумову активність з фізичними хвилинками, руховими іграми, вправами для очей. Крім фізичних вправ, дитина може під час перерви зайнятися домашніми справами (скласти іграшки, погодувати рибу тощо) чи погратися.

Завдання та інструкції надавати чітко, короткими реченнями з можливими повторами, повідомляти термін виконання завдань. Необхідно надавати учням достатньо часу на виконання завдань, з урахуванням можливих труднощів під час роботи з незнайомими платформами, перебоями функціонування інтернету.

Важливо не допускати перевантаження учнів завданнями з різних предметів, а дотримуватися збалансованого та узгодженого підходу між усіма вчителями, які працюють у певному класі. Варто пам'ятати, що в дистанційному режимі учням потрібно більше часу, ніж у класі, щоб упоратись із більшістю завдань. Доцільно диференціювати завдання, позначати деякі з них як необов'язкові або рекомендувати їх лише для окремих учнів.

Використовувати спеціальні зошити, посібники, різні види наочності, враховуючи відповідність рівня розвитку сприймання й мислення дитини, з поступовим ускладненням (від

реальних предметів та об'єктів до символічної наочності). Залучати до сприймання матеріалу якомога більшу кількість аналізаторів (слух, зір, дотик), поєднувати наочні методи із словесними, практичними.

Завдання вчителя — зробити матеріал максимально доступним, цікавим, наочним, в яскравій формі; наочність має бути конкретною, без абстрактних зображень і деталей, що відволікають від сприймання об'єктів; складний матеріал краще поділити на частини і давати дозовано з уповільненням темпу викладу і збільшенням часу на усвідомлення завдання. Завдання мають бути зрозумілими, можливо, легшими за ті, які зазвичай дає вчитель офлайн.

Домашні завдання для учнів з особливими освітніми потребами повинні бути зменшені за обсягом, прості у виконанні, чітко сформульовані, з алгоритмом їх виконання. Можуть бути індивідуальні для кожної дитини.

Оцінювання дітей з особливими освітніми потребами в умовах карантину в закладах освіти здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання та з урахуванням індивідуального навчального плану. В умовах карантину оптимальними способами оцінювання є ті, до яких готові педагоги й діти.

Оцінювання може бути в режимі онлайн, на дистанційних платформах, де є відповідна функція та інструментарій, або після закінчення карантину оцінювання відбудеться очно. Деяку частину завдань можна не оцінювати, лише фіксувати факт їх виконання та давати позитивне оцінювання діяльності учня. Оцінювати потрібно не дитину, а діяльність, яку вона здійснює або намагається здійснити за допомогою дорослого: «Молодець», «У тебе все вийде», «Ти дуже старався», «Сьогодні тобі вдалося це зробити краще».

Для оцінювання індивідуальних досягнень здобувачів освіти можна використовувати також портфоліо (це накопичувальна система оцінювання, що передбачає уміння ставити цілі, планувати й організовувати власну навчальну діяльність).

Потрібно пам'ятати, що вчитель — це наставник не тільки для учня, у період карантину вчитель є наставником для всієї сім'ї дитини з ООП. Від батьків не чекають бути вчителями. Від них очікують підтримки, турботи й любові своїх дітей.

Участь батьків та їх підтримка дитини з ООП під час відеоуроків може бути різною:

Фізична підтримка.

Повна — коли, наприклад, дитина не може рухати руками, а завдання передбачає, намалювати або щось обвести. Тоді батьки мають взяти руки дитини у свої, вкласти ручку і разом виконати вправу.

Часткова — коли під час того ж завдання треба вкласти ручку до руки дитини, а вона сама зможе виконати вправу.

Вербальна підтримка.

За потреби батьки можуть повністю продублювати дитині сказане вчителем або поставити додаткові запитання, щоб дитина краще зрозуміла завдання чи поданий матеріал.

Для підняття самооцінки, віри дитини у свої можливості — хвалити її за успіхи і досягнення, навіть незначні.

Невербальні підказки — використовувати міміку, жести, рухи тіла, вказівки, які були сформовані ще до карантину і будуть зрозумілі дитині.

Візуальні стимули — демонструвати картинки, фотографії, піктограми, символи, письмові слова.

Моделювання — демонстрація виконання завдання. Те, що вербально озвучує дорослий, його можна змоделювати візуально — або намалювати, або представити у вигляді схеми тощо.

Маніпуляція символами — розташування об'єктів у визначеному порядку.

Можна розташовувати в певному порядку наочність (що буде зараз, що буде потім, а що буде після).

Як батькам, так і вчителям у повсякденному спілкуванні з дитиною із особливими потребами краще уникати різких заперечень, тому що такі діти є імпульсивними і відразу ж

відреагують на заборону непослухом або вербальною агресією. З дитиною треба говорити спокійно і стримано, бажано дати їй можливість вибору.

Але разом з тим і не допускати «вседозволеності», інакше дитина буде маніпулювати дорослим.

Не вимагати від дитини більше, ніж вона може, але і не занижувати її можливості. Не робити за дитину те, що вона в змозі зробити сама. Коли дитина може виконувати всі завдання самостійно, від дорослих передбачається лише організаційна та контролююча функція.

Якщо дитина втомилася – дати їй невеликий відпочинок, зайняти іншою діяльністю.

Батькам можна запропонувати скористатись під час навчання вдома наступними методами заспокоєння учнів і зняття напруження:

1. Давати дитині розминати кольорове тісто, використовувати гумки, скріпки, браслети з бісеру, невеликі м'ячі, засоби су-джок терапії (кільця, кульки, килимки), м'ячі для сидіння (фітбол) під час онлайн-уроків – так дитина буде себе заспокоювати і слухати навчальний матеріал.

2. Якщо батьки не мають можливості купити обтяжувальні жилети, можна рекомендувати насипати квасоллю чи рис у кишені й зашити їх. Це буде заспокоювати учня, а також він краще відчуватиме своє тіло.

3. Є діти, які ховаються під стіл чи під стілець на заняттях. Для них потрібно придумати пристосування для усамітнення (палатка/ширма) або взяти ковдру, закутати учня й посадити його біля екрану, щоб він хоча б почав слухати те, що відбувається.

4. Як тільки дитина починає вередувати, поводити себе агресивно, допоможуть їй впоратися зі своїми емоціями обійми та глибоке дихання.

5. Після онлайн-уроку можна використати малювання пінкою для гоління, зубною пастою тощо. Це допоможе дитині розслабитися, зняти напругу.

Основні засади співпраці фахівців та батьків – це:

спільна справа, довіра, повага та рівні права, чіткий розподіл обов'язків та відповідальності.

Для розв'язання питань, які виникнуть у педагогічних працівників чи батьків, під час дистанційного навчання дітей з особливими освітніми потребами, вони можуть звернутися за консультацією до фахівців інклюзивно-ресурсного центру. Важливо пам'ятати, що саме командний підхід до надання додаткової підтримки дітям з особливими освітніми потребами є найбільш ефективним. В умовах карантину фахівці інклюзивно-ресурсного центру здійснюють постійну комунікацію з батьками та педагогічними працівниками, надають індивідуальні консультації. Систематично викладають просвітницьку інформацію для батьків та педагогічних працівників на своїх сайтах або сторінках в соцмережах. Рекомендують доступні для самостійного застосування батьками методики щодо зниження рівня тривожності дітей, вправи з психогімнастики, кінезіології, рухливі, розвивальні ігри, вправи для розвитку міжпівкульної взаємодії, логопедичні ігри для розвитку артикуляційного апарату, зв'язного мовлення тощо.

Використані джерела

1. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. (авт. А. Лотоцька, О.Пасічник) від ГО “Смарт освіта” за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист МОН України № 22.1/12-Г-372 від 18.06.2020).

2. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. / Упоряд.: Воротникова І.П., Чайковська Н.В. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2020. 456 с.

3. Порадник батькам: практичні рекомендації під час дистанційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями / навчально-методичний посібник / за заг. ред. О.Чеботарьової. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 154 с.

4. «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної освіти у 2020/2021 навчальному році» (лист МОНУ №1/9-495 від 31.08.2020).

5. «Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році» (лист МОНУ №1/9-436 від 30.08.2021).

Інтернет-ресурси:

1. Як організувати дистанційне навчання для дітей з ООП. Досвід вчителів.

2. Роз'яснення онлайн для педагогів: "Особливості дистанційного навчання дітей з ООП" -

Наталя Гладких, кандидатка педагогічних наук, керівниця інклюзивних проєктів ГО «Бачити серцем».

3. Електронний посібник «Інклюзивна освіта від А до Я: порадник для педагогів і батьків».

Розділ II: що потрібно знати про дистанційне навчання учнів з особливими освітніми потребами. (Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка).

Ресурси для ознайомлення та використання

1. <https://osvitoria.media/opinions/yak-navchaty-dystantsijno-pidlitkiv-z-invalidnistyu/>

2. <https://vseosvita.ua/webinar/spivpraca-fahivciv-ta-batkiv-ditini-iz-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-osnovni-zasadi-efektivnoi-roboti-128.html>

3. <https://vseosvita.ua/webinar/pobudova-osvitnogo-procesu-komandou-suprovodu-ditini-iz-oop-u-zakladi-osviti-z-inkluzivnou-formou-navcanna-109.html>

4. [https://vseosvita.ua/webinar/pidtrimka-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-practicni-poradi-155.html](https://vseosvita.ua/webinar/pidtrimka-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-prakticni-poradi-155.html)

Корисні посилання

1. На урок. <https://naurok.com.ua/>

2. Освіторія. <https://osvitoria.media/>

3. Всеосвіта. <https://vseosvita.ua/webinar>

4. EdCamp <https://www.edcamp.org.ua/onlineedcamp2020> <https://osvita.diia.gov.ua/courses>

5. EdEra — <https://www.ed-era.com/>

6. Prometheus — <https://prometheus.org.ua/> (можна завантажити мобільний додаток)

7. Школа інклюзивної освіти. YouTube-канал: <https://qrgo.page.link/B3ThR>.

Марина Полякова,

*методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти
Чернігівського ОІППО імені К.Д. Ушинського*

РАННЯ ПРОФІЛАКТИКА, ВИЯВЛЕННЯ ТА КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Гарне мовлення – один з показників готовності дитини до навчання в школі, запорука успішного засвоєння грамоти та читання, найважливіша умова повноцінного всебічного розвитку особистості дитини. Проте можна визначити протиріччя, що виникає на сьогодні.

З одного боку, підвищуються вимоги до мовленнєвого розвитку дитини. Базовий компонент дошкільної освіти передбачає формування в дитини мовної та мовленнєвої компетенцій. Дитина повинна засвоїти та усвідомити мовні норми, що історично склались у фонетиці, лексиці, граматиці, орфоєпії, семантиці, стилістиці та адекватно їх застосовувати в будь-якій людській діяльності в процесі використання певної мови; вміти адекватно й доречно

